

Reactie internetconsultatie Ouders & Onderwijs op het voorstel van Wet invoering leerrecht.

Ouders & Onderwijs steunt het wetsvoorstel op hoofdlijnen en adviseert dan ook positief over de voorgestelde wijzigingen.

Aanpassing van artikel 5 onder a Leerplichtwet

Door artikel 5 onder a van de Leerplichtwet aan te passen naar de formulering van het recht op onderwijs zoals deze voortvloeit uit het door Nederland bekrachtigde Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het kind, wordt recht gedaan aan de situatie waarin een grote groep kinderen in Nederland zich bevindt. Zij zijn in staat tot *“ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens”* en zouden daarmee toegang moeten kunnen krijgen tot het bekostigde onderwijs. Dit is in de lijn van artikel 24 van het VN-verdrag handicap en artikel 5b van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.

Verklaring over ontplooiingsmogelijkheden

De huidige verklaring over de geschiktheid van het kind om te worden toegelaten tot een school of instelling wordt vervangen door een verklaring over de ontplooiingsmogelijkheden van het kind. In veel gevallen hebben ouders al hulp gezocht en gevonden wanneer het niet goed gaat met hun kind en is er inmiddels al een diagnose en/of een behandelplan. Ouder en kind hebben in dat geval veel opgebouwd met de behandelend arts en deze heeft dan ook goed inzicht in de ontwikkeling van het kind. De behandelend arts beschikt over de deskundigheid die nodig is om de ontplooiingsmogelijkheden te kunnen beoordelen en krijgt met dit voorstel ook de bevoegdheid om een verklaring af te leggen zoals bedoeld in artikel 7 van de Leerplichtwet. Hiermee is het oordeel van de behandelend arts over de ontplooiingsmogelijkheden van het kind leidend.

Meldingsplicht voor samenwerkingsverband en rol jeugdarts

Het samenwerkingsverband krijgt een wettelijke meldingsplicht bij de jeugdarts in geval van dreigende uitval van een leerling. Vanuit de gemeente wordt in dit vroege stadium de stap gezet richting de jeugdgezondheidszorg. Ouders dienen vooraf geïnformeerd te worden over deze melding en dit moet in lijn blijven met geldende AVG-richtlijnen. De jeugdarts wordt betrokken bij het relatief kleine overleg tussen de school, het samenwerkingsverband, de behandelaar en de ouders/leerling. Voor ouders is goed dat zij in dat stadium niet geconfronteerd worden met een te grote groep professionals met soms vergaande wettelijke bevoegdheden. De jeugdarts is de meest geschikte professional om de rol van onafhankelijk procesregisseur te vervullen op grond van zijn wettelijke taak. Maar ook omdat de jeugdarts valt onder het medisch beroepsgeheim en onder het medisch tuchtrecht. De jeugdarts heeft in dit geval doorzettingsmacht op grond van de Wet publieke gezondheid. Op basis van de kennis en de voorgedane casuïstiek kan de jeugdarts een beleidsmatige rol vervullen en invloed uitoefenen op het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband om zo een beter dekkend aanbod in de regio mogelijk te maken.

Bovenstaande roept een aantal aandachtspunten en vragen op die nog uitwerking behoeven.

Ten eerste de “dreigende uitval”. Op basis waarvan en door wie wordt dit bepaald? De aanknopingspunten liggen nu bij de huidige leerplicht, ongeoorloofd en geoorloofd verzuim. Waarbij bij geoorloofd verzuim in geval van ziekte de jeugdarts betrokken wordt en bij ongeoorloofd verzuim veelal de leerplichtambtenaar. De M@ZI spreekt van “zorgelijk verzuim”. Wie maakt de inschatting of er sprake is van dreigende uitval en op welk moment?

Daarbij merken we op dat het samenwerkingsverband niet vanzelfsprekend de leerling in beeld heeft en zich zal moeten baseren op de gegevens vanuit de scholen. Onduidelijk is welke gegevens op welk moment hierover gedeeld worden en mogen worden. Hoe zorgt het samenwerkingsverband dat deze alle leerlingen met dreigende uitval in beeld heeft met inachtneming van de privacy van de leerlingen en het zorgvuldig delen van gegevens?

Ten tweede kunnen ook ouders een melding bij de jeugdarts doen in geval van dreigende uitval. Deze melding moet hetzelfde vervolg krijgen als de melding van het samenwerkingsverband. Ouders zouden over deze mogelijkheid goed geïnformeerd moeten worden.

Ten derde is de doorzettingsmacht van de jeugdarts nog onvoldoende uitgewerkt. Er is doorzettingsmacht nodig in het onderwijs, om de aanpassingen in het onderwijsaanbod te maken die nodig zijn om kinderen de ontplooiingsmogelijkheden te bieden die zij nodig hebben, niet tegen de ouders. Hoe ziet deze er concreet uit en welke middelen zijn er om tot een oplossing te komen bij samenwerkingsverband en scholen als het er om gaat dat vergaande aanpassingen nodig zijn in het bestaande aanbod? Op welke manier kan de jeugdarts de doorzettingsmacht concreet inzetten? Hoe voorkomen we dat een jeugdarts deze doorzettingsmacht gebruikt tegen ouders en leerling? Ouders hebben het gezag over hun kind en kunnen nooit gedwongen worden een oplossing te accepteren waar zij niet achter staan, ook niet door een jeugdarts. Doorzettingsmacht is aan de orde in een laat stadium van het traject, wanneer de direct betrokkenen er niet uit komen. Er is dan al veel gebeurd en veelal zijn de verhoudingen verstoord waardoor een scheidsrechter nodig is. Ook dan blijft inzetten op een gesprek met leerling, ouders en onderwijs/zorg van belang en moet de insteek zijn om er samen uit te komen.

Ten vierde is om te kunnen beoordelen hoe een kind leert, informatie verwerkt en wat de belastbaarheid is, veelal een diagnose nodig. De eigen behandelend arts stelt de diagnose en de beperkingen van het kind vast en is leidend. Het opvragen van de informatie bij de specialistisch of behandelend arts dient door de jeugdarts te gebeuren, nadat ouders hiervoor hun toestemming hebben gegeven. De jeugdarts beoordeelt vervolgens de onderwijsmogelijkheden en de benodigde aanpassingen daarin. We willen dat dit goed geborgd wordt in de wettelijke uitwerking, naast de waarborg die het medisch tuchtrecht, waaronder de jeugdarts valt, hierin deels biedt.

Ten vijfde vragen wij ons af of jeugdartsen over voldoende specialistische kennis beschikken, capaciteit en kennis van de onderwijsmogelijkheden in de regio om deze taak uit te voeren. Bijscholing is nodig, passend bij deze taak, om goed te weten wat

het leerrecht inhoudt en hoe zij ervoor moeten zorgen dat alle kinderen die kunnen leren, de mogelijkheid krijgen.

Tot slot merken wij op dat er met deze wijziging een goede overgangsregeling zal moeten komen voor de groep kinderen die een vrijstelling hebben onder het huidige artikel 5 onder a van de Leerplichtwet. Veel van deze leerlingen hebben nu een ontheffing omdat er geen onderwijsaanbod voor hen is. Dat onderwijsaanbod zal beschikbaar moeten komen waarbij verruiming van de mogelijkheden voor onderwijs op andere locatie dan wel bekostiging van andere vormen van onderwijs, waaronder particulier onderwijs, nodig is. Deze wetswijziging is een goede stap in de richting van leerrecht maar is nog onvoldoende om te kunnen spreken van leerrecht. Er is meer nodig voor een wettelijke verankering daarvan.